

Kvaliteta života u odabranim susjedstvima Grada Rijeke

Lana Slavuj

U radu se raspravlja o rezultatima istraživanja kvalitete života u Gradu Rijeci. Prvi dio donosi dekonstrukciju koncepta na domene i poddomene koje su odabrane da predstavljaju koncept kvalitete života u gradu u ovom istraživanju. Drugi dio posvećen je analizi subjektivnog iskustva kvalitete života stanovnika iz pet odabranih gradskih susjedstava, odnosno evaluaciji objektivnih obilježja njihova neposrednoga životnog prostora. Odabrana su susjedstva Belveder/Brajda-Dolac, Pećine, Pehlin, Orehovica i Pašac. Rezultati predstavljeni u radu pokazuju da postoje značajne varijacije u zadovoljstvu domenama života među ispitanicima iz tih pet odabranih susjedstava Rijeke. Prema analizama, ispitanici s Belvedera/Brajde-Dolca ističu se najnižim prosječnim razinama zadovoljstva čak trima domenama: promet i infrastruktura, prirodni okoliš i sigurnost susjedstva. S druge strane, ti ispitanici značajno su zadovoljniji dostupnošću usluga i sadržaja naspram svih drugih ispitanika. Suprotno od njih, ispitanici iz dva rubna gradska susjedstva, Pašca i Orehovice, značajno su zadovoljniji u odnosu na sve druge ispitanike domenom prirodni okoliš, ali i prosječno najmanje zadovoljni dostupnošću usluga i sadržaja važnih za svakodnevnu kvalitetu života u gradu. Domene i poddomene kojima su ispitanici u pojedinom susjedstvu prosječno najmanje zadovoljni aspekti su kojima bi se trebala posvetiti posebna pozornost radi poboljšanja kvalitete života.

Ključne riječi: kvaliteta života, gradska susjedstva, Grad Rijeka

Quality of life in selected neighborhoods of the City of Rijeka

The paper discusses the results of a quality-of-life research project in the City of Rijeka. The first part presents a deconstruction of the concept into domains and sub-domains that were chosen to represent the quality-of-life concept in this research. The second part is devoted to the analysis of the subjective quality-of-life experience of the inhabitants living in five chosen city neighbourhoods and the evaluation of the objective features of their immediate living space. The following neighbourhoods were chosen: Belveder/Brajda-Dolac, Pećine, Pehlin, Orehovica and Pašac. Results discussed in the paper show significant variations existing in the satisfaction with life domains between respondents living in those five neighbourhoods. According to the analysis, respondents from Belveder/Brajda-Dolac show the lowest average levels of satisfaction with three domains: transport and infrastructure, natural environment and neighbourhood safety. On the other hand, those respondents are significantly more satisfied with the accessibility of services and facilities than all the other respondents. Contrary to them are the respondents from two neighbourhoods on the outskirts of the city, namely Pašac and Orehovica, who are significantly more satisfied than all the other respondents with the domain of natural environment, but the least satisfied on average with the accessibility of services and facilities important for the everyday quality of life in

the city. Domains and sub-domains that the respondents in different neighbourhoods are the least satisfied with represent those aspects that need special attention and work on the improvement of quality of life.

Key-words: quality of life, city neighbourhoods, City of Rijeka

Uvod

Istraživanja kvalitete života u gradu intenzivirala su se posljednjih desetljeća usporedo s rastom broja stanovnika urbanih područja. Između istraživača, urbanih planera i predstavnika vlasti postoji konsenzus da su studije o kvaliteti života u gradovima iznimno potrebne jer se rezultati istraživanja pokazuju neprocjenjivima u planiranju razvoja urbanih područja i upravljanju održivošću (Teschfzghi, 2009; Li i Weng, 2007). Između ostalog, takve studije primjenjuju se u ispunjavanju ključnih zadataka poput informiranja i obrazovanja stanovnika te donositelja odluka o trendovima u kvaliteti života. Pomažu i u formuliranju strategija za poboljšanje kvalitete života jer omogućuju identifikaciju problemskih područja unutar grada, otkrivanje uzroka nezadovoljstva među stanovništvom, upoznavanje s prioritetima građana te monitoring i evaluaciju učinkovitosti politika i strategija preko brojnih indikatora kvalitete života (Tuan Seik, 2000).

Kvaliteta života danas je visoko na listi prioriteta gradskih uprava te je u svijetu pokrenut niz projekata i programa usmjerenih na poboljšanje stanja života u gradovima (npr. *Urban Audit*, *Sustainable Seattle*, *Detroit Area Study* i dr.). Koncept se pojavljuje kao ključni pojam u temeljnim dokumentima razvoja grada i usko je povezan s urbanim planiranjem, ciljevima održivog razvoja, jednakošću i socijalnom kohezijom. Primjerice i u *Generalnome urbanističkom planu Grada Rijeke* iz 2007. također se u mnogim poglavljima ističe važnost očuvanja i poboljšanja kvalitete života građana. Među specifičnim ciljevima *Generalnoga urbanističkog plana* navode se:

„Stalno podizanje kvalitete i vrijednosti čovjekova okoliša (tla, vode, zraka, mora), te uvjeta života i rada, (stanovanja, prometovanja, ukupnog ambijenta gradskih područja i dr.) na cjelokupnom području grada.” (*GUP Grada Rijeke*, 2007: 180)

„Neprestano podizanje kvalitete urbanog života, prostornog standarda stana i sadržaja i kvalitete urbanog uređenja gradskog područja kao stambene cjeline.” (*GUP Grada Rijeke*, 2007: 202)

„Usmjeriti prostorno-razvojne prioritete prvenstveno na poboljšanje učinkovitosti u okvirima već izgrađenog i korištenog prostora te na stvaranje uvjeta za nove programe radi pokretanja gospodarskih aktivnosti i poboljšanja kvalitete života.” (*GUP Grada Rijeke*, 2007: 189)

U ovom radu predstavljeno je istraživanje posvećeno problematici kvalitete života u odabranim susjedstvima Grada Rijeke. Potaknuto je idejom o potrebi analize kvalitete života na mikrorazinama unutar grada kako bi se što bolje prepoznale nijanse te identificirale razine zadovoljstva ključnim domenama života po susjedstvima. Također, rad slijedi ideju da je uključivanje stavova stanovnika i osluškivanje njihovih potreba važna karika

u ostvarenju zacrtanih ciljeva poboljšanja kvalitete života (poput onih definiranih *GUP-om Grada Rijeke*). Naime upravo sudjelovanje javnosti u istraživanjima kvalitete života donosi vrijednu podršku definiranju programa razvoja i uspostavi dugotrajnih planova (Santos i Martins, 2007).

Ključne domene koncepta kvalitete života u gradu

Kvaliteta života iznimno je složen koncept koji se sastoji od mnogih domena. Usprkos dugogodišnjim istraživanjima koncepta ne postoji univerzalni ili konačni popis domena i poddomena koji bi se podrazumijevao u svim konceptualizacijama tog pojma. Osim kompleksnosti tome uvelike pridonosi činjenica da se kvalitetom života bave mnoge znanstvene discipline, a svaka od njih pridaje pozornost onim aspektima koncepta koji su najvažniji iz njihove perspektive. No jasno je da je pojam kvalitete života prilično apstraktan te ga je za bolje razumijevanje i lakše mjerenje važno razdijeliti na konkretnije sastavnice.

Na temelju analize brojne literature (Smith, 1973; Knox i Maclaran, 1978; Kuz, 1978; Türksever i Atalik, 2001; Ülegin i dr., 2001; Bonaiuto i dr., 2003; Witten i dr., 2003; Bertone i dr., 2006; Hardi i Pinter, 2006; Kahn, 2006; Apparicio i dr., 2008; Lee, 2008; Alcazar i Andrade, 2008; Burk i Knopf, 2009; Holden i dr., 2009; Martinez-Fernandez i Potts, 2009; Leung Ng, 2005; Krevs, 2002; Omuta, 1988) i dosadašnjih spoznaja, za ovo istraživanje odabrano je šest glavnih domena i pripadajućih poddomena za koje se smatra da relevantno predstavljaju koncept kvalitete života u gradu:

- **stanovanje** (veličina stana, opremljenost stana, stambeni status, izdaci za stan, estetski izgled okoliša u blizini stana)
- **promet i infrastruktura** (parkirališna mjesta, protočnost prometnica u susjedstvu, učestalost autobusnih linija, kvaliteta prometnica, kvaliteta nogostupa, odvoz smeća i održavanje čistoće ulica)
- **prirodni okoliš** (kvaliteta pitke vode, kvaliteta zraka, buka od prometa, količina javnih zelenih površina, održavanje čistoće i urednosti zelenih površina)
- **dostupnost usluga i sadržaja** (vrtić, osnovna škola, ambulanta, ljekarna, trgovine za svakodnevnu opskrbu, dječja igrališta, sportski objekti i sportska igrališta, parkovi ili druge zelene površine za rekreaciju ili šetnju, autobusna stanica, kafići, restorani)
- **socijalne veze u susjedstvu** (odnosi sa susjedima, ponašanje susjeda, spremnost susjeda da pomognu)
- **sigurnost susjedstva** (sigurnost na ulici tijekom dana, sigurnost na ulici tijekom noći, sigurnost susjedstva u pogledu krađa ili provala).

Stanovanje je jedna od temeljnih potreba čovjeka. Dobra kvaliteta života usko je povezana s užitkom ugodnog stanovanja (doma) koje pruža sve potrebno za funkcioniranje pojedine obitelji ili pojedinca. Imati *krov nad glavom* znači posjedovati najintimniji prostor za opuštanje, privatnost, sigurnost i socijalne interakcije. Stanovanje ne utječe samo na zadovoljavanje fizičkih potreba, već ima važnu ulogu u osiguravanju nečijega privatnog prostora u kojem pojedinci mogu ispuniti svoje osobne aspiracije bez većeg utjecaja vanjskih faktora. Stanovanje stoga može predstavljati i fizičku i emocionalnu bazu za dobru kvalitetu života (Grayson i Young, 1994). S druge strane, u odsutnosti skloništa

ljudi ne mogu zadovoljiti svoje osnovne potrebe. Problemi sa stanovanjem mogu utjecati na obrazovanje, zdravlje, blagostanje zajednice i individualno zadovoljstvo životom. Stoga se stanovanje smatra jednim od najvažnijih faktora koji utječu na kvalitetu života.

Stanovanje i percepcija doma ne mogu se razumjeti ako se promatraju izvan konteksta, odnosno nepovezano s neposrednim **prirodnim okolišem** u kojem se nalaze. Karakteristike mjesta u kojem je stambeni objekt smješten mogu imati veliki utjecaj na način na koji se percipira i evaluira kvaliteta života. Postoji veliki broj obilježja urbanog prostora koja utječu na psihičko i fizičko zdravlje pojedinca, poput kvalitete zraka, vode ili buke, količine zelenih površina za rekreaciju i opuštanje, postojanja otvorenih prostora za druženje ili igru i sl.

Promet je neizostavni element grada s kojim se stanovnici svakodnevno susreću i koji, ovisno o svojim obilježjima, može negativno ili pozitivno utjecati na kvalitetu života. Nedostatak parkirališnog prostora, loša kvaliteta prometnica, nepostojanje nogostupa ili zakrčeni nogostupi po kojima se pješaci otežano kreću mogu biti izvori frustracije i utjecati na atraktivnost pojedinog susjedstva za život. Promet uzrokuje buku, vibracije i zagađenje zraka te je jedan od dominantnih vizualnih elemenata u krajoliku grada. Također, pitanje održavanja prometnica i kontrole prometa može biti povezano s prometnim nesrećama, odnosno ozljedama ili ljudskim žrtvama. Stoga su kvaliteta prometnica i dobro organiziran promet važni za dobru kvalitetu života u gradu.

Dostupnost je također jedan od ključnih faktora u valorizaciji urbanog prostora i kvalitete života. Dostupnost javnih usluga poput obrazovanja, zdravstvene zaštite, trgovina za svakodnevnu opskrbu ili sadržaja za rekreaciju veoma je važna za kvalitetan svakodnevni život. Može se pretpostaviti da što je bolja pokrivenost i dostupnost usluga i sadržaja, to je i iskustvo kvalitete života pozitivnije. Pojedine društvene grupe, poput starijih stanovnika, djece ili siromašnijih slojeva više ovise o resursima neposrednog prostora jer su obično manje mobilni i samostalni u kretanju gradom. Istraživanja su pokazala da dobra dostupnost umanjuje negativne aspekte kao što je primjerice nizak nivo individualnih resursa te time znatno povećava razinu kvalitete života stanovnika.

Domena **socijalne veze u susjedstvu** odnosi se na kvalitetu interakcija ljudi. Naime odnosi s neposrednim susjedima važan su aspekt u formiranju osjećaja zadovoljstva životom u pojedinom susjedstvu. O jačini socijalnih interakcija u susjedstvu umnogome ovisi percepcija pripadnosti zajednici, što opet pozitivno djeluje na evaluaciju kvalitete života (Slavuj, 2011a). Na formiranje socijalne kohezije zajednice utječu i načini na koji je urbani prostor oblikovan. Postojanje otvorenih prostora poput javnih trgova ili drugih javnih mjesta gdje se stanovnici mogu socijalizirati znatno utječe na mogućnost stvaranja socijalnih veza u zajednici.

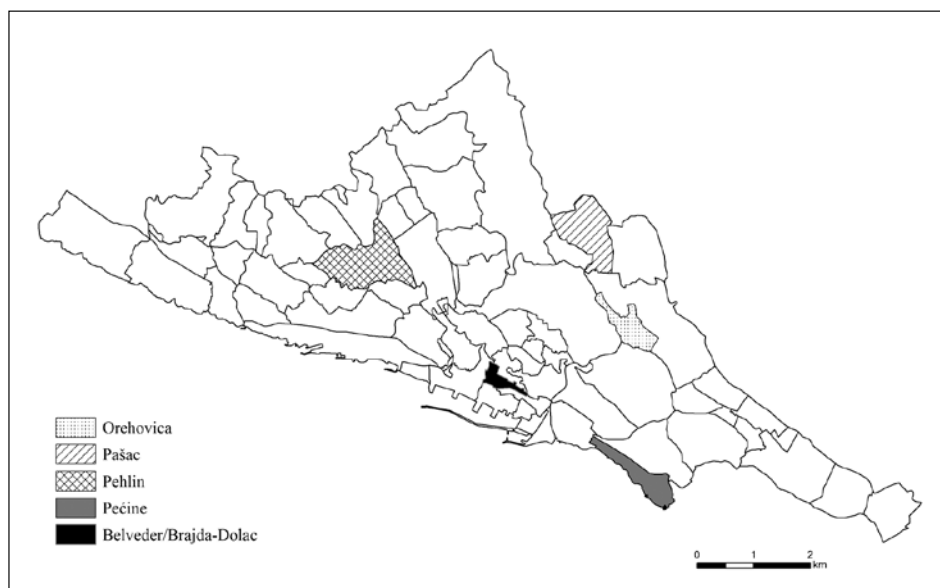
Sigurnost susjedstva kao mjesta za život pojedinca i njegovu imovinu jedan je od temeljnih elemenata za dobru kvalitetu života. To je jedna od najčešće spominjanih i najviše rangiranih briga stanovnika gradova (Grayson i Young, 1994). Percepcija sigurnosti u mjestu stanovanja utječe na važna pitanja poput slobode kretanje tijekom dana i tijekom noći te odnos prema drugim ljudima u susjedstvu i imovini. Osjećaj sigurnosti važan je za bezbrižnije te opuštenije svakodnevno funkcioniranje i socijalne interakcije.

Varijabilnost zadovoljstva domenama i poddomenama života u odabranim susjedstvima Grada Rijeke

Osnovni cilj istraživanja bio je istražiti koliko neposredni životni prostor zadovoljava potrebe i očekivanja stanovnika koji žive u tom prostoru, tj. analizirati koliko su stanovnici zadovoljni pojedinim aspektima mjesta gdje žive.

Istraživanje je provedeno u pet odabranih susjedstava Grada Rijeke, odnosno na Belvederu/Brajdi-Dolcu, Pećinama, Pehlinu, Orehovici i Pašcu (sl. 1). Odabrani dijelovi Rijeke razlikuju se s obzirom na demografsku strukturu stanovništva, gustoću naseljenosti, fizionomska obilježja i poziciju unutar strukture grada. Gustoća naseljenosti najveća je na području središnjeg dijela grada, odnosno susjedstva Belvedera/Brajde-Dolca (204,9 stanovnika/ha), dok je na Pašcu i Orehovici, u perifernim susjedstvima, među najmanjima u gradu (manja od 20 stanovnika/ha) (Slavuj, 2011b). S obzirom na fizionomska obilježja, na ispitivanim dijelovima Pehlina, Pašca i Orehovice prisutan je samo tip obiteljskih kuća s jednim ili više stanova, na Belvederu/Brajdi-Dolcu prevladavaju višestambeni objekti, a na Pećinama su prisutna oba tipa izgradnje.

Osnovna istraživačka metoda bio je anketni upitnik, koji je proveden u kolovozu 2010. na slučajnom sustavnom uzorku stanovnika starijih od osamnaest godina. U istraživanju je sudjelovalo ukupno 365 ispitanika (od toga s Belvedera/Brajde-Dolca 70, Pećina 76, Pehlina 88, Orehovice 78 te s Pašca 53 ispitanika). U anketnom istraživanju ispitanici su zamoljeni da evaluiraju kvalitetu svojeg života u susjedstvu, odnosno da izraze razinu zadovoljstva ispitivanim domenama života i pripadajućim poddomenama na mjernoj skali od 1 do 5 (pri čemu 1 označuje *u potpunosti nezadovoljan*, a 5 *u potpunosti zadovoljan*).

Sl. 1. Karta Grada Rijeke s odabranim susjedstvima u kojima je provedeno anketno istraživanje
Fig. 1 Map of Rijeka with the selected neighbourhoods where the questionnaire survey was conducted

U istraživanju je postavljena sljedeća hipoteza: Grad Rijeka nije homogena cjelina u pogledu kvalitete života, već postoje statistički značajne razlike u zadovoljstvu pojedinim domenama života među ispitanicima u odabranim susjedstvima.

Kako bi se postavljena hipoteza provjerila, odnosno kako bi se utvrdilo postoje li statistički značajne razlike u zadovoljstvu domenama među ispitanicima iz odabranih susjedstava, prosjeci zadovoljstva sa šest domena testirani su jednosmjernim analizama varijance (ANOVA). Rezultati su navedeni u tablici 1.

Tab. 1. Vrijednosti F-omjera i vjerojatnost statističke značajnosti razlike dobivene primjenom jednosmjerne analize varijance za prosječne vrijednosti zadovoljstva domenama u odabranim susjedstvima

Tab. 1. *F-value and p-value obtained by one-way analysis of variance on the average values of domains satisfaction in the selected neighbourhoods*

Domena		F	p
Promet i infrastruktura		5,820**	0,000
Prirodni okoliš	Welch	26,126**	0,000
	Brown-Forsythe	25,499**	0,000
Dostupnost usluga i sadržaja	Welch	57,562**	0,000
	Brown-Forsythe	41,835**	0,000
Sigurnost susjedstva	Welch	5,078*	0,001
	Brown-Forsythe	3,860*	0,004
Stanovanje		2,389	0,051
Socijalne veze u susjedstvu		0,917	0,454

F – vrijednost F-omjera, *p*- vjerojatnost slučajnog pojavljivanja vrijednosti

** vrijednost je statistički značajna na razini rizika od 1%

* vrijednost je statistički značajna na razini rizika od 5%

Analize su pokazale da se prosječna zadovoljstva domenama promet i infrastruktura, prirodni okoliš te dostupnost usluga i sadržaja statistički razlikuju na razini $p < 0,01$ među ispitanicima, a domena sigurnost susjedstva na razini značajnosti $p < 0,05$. Među ispitanicima iz tih susjedstava nema značajne razlike u prosječnom zadovoljstvu domenama stanovanje i socijalne veze u susjedstvu (tab. 1). S obzirom na iznesene rezultate moguće je prihvatiti postavljenu hipotezu rada.

Post hoc testovima detaljnije je analizirano među kojim se grupama nalaze potvrđene statistički značajne razlike. Općenito, analize pokazuju da se ispitanici s Belvedera/ Brajde-Dolca ističu najnižim prosječnim razinama zadovoljstva čak trima domenama: promet i infrastruktura (2,36, što se uvelike razlikuje u odnosu na ispitanike s Orehovice i Pehlina), prirodni okoliš (2,64, naspram svih ostalih ispitanika) i sigurnost susjedstva (3,37, značajno u odnosu na ispitanike s Pašca) (sl. 2). S druge strane, ispitanici su

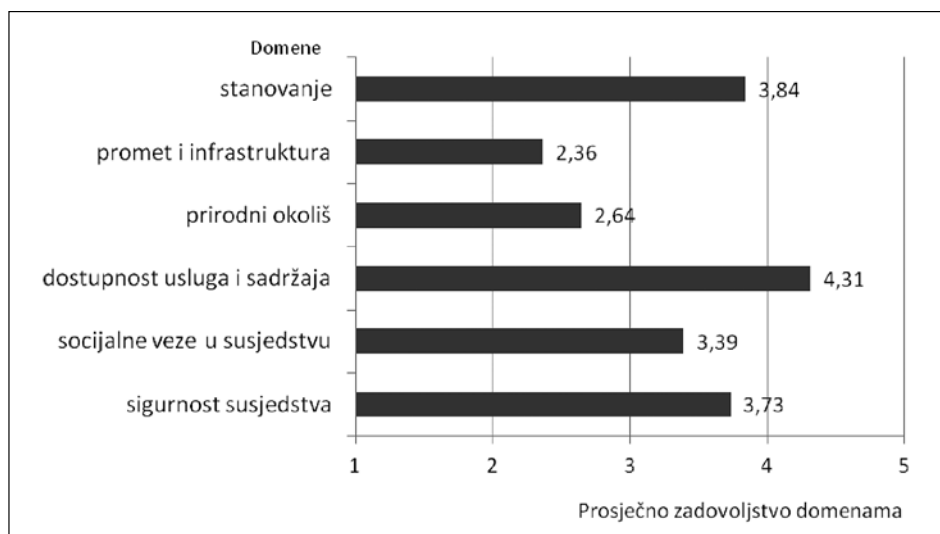
značajno zadovoljniji dostupnošću usluga i sadržaja (4,31) od svih drugih ispitanika. Belveder/Brajda-Dolac smješten je u samom centru grada te je to susjedstvo prostor više-stambene izgradnje i velike gustoće naseljenosti, odnosno prostor s velikom prosječnom gustoćom stanova (77,3 stanova/ha) i stanovnika (204,9 stanovnika/ha) u gradu (Slavuj, 2011). Očigledno, prosječne razine zadovoljstva dobro odražavaju te objektivne karakteristike urbanog prostora, u kojem su pogotovo problemi s prometom (gužve, nedostatak parkirališnog prostora) i lošim stanjem prirodnog okoliša (nedostatak zelenih površina, buka) dio svakodnevnog života stanovnika.

Od promatranih susjedstava prosječno su najzadovoljniji prirodnim okolišem ispitanici s Pašca (4,15) i Orehovice (4,01), koji se po tome značajno razlikuju od svih ostalih ispitanika. Takav rezultat ne čudi jer su ta susjedstva smještena na rubnom dijelu gradskog područja te manje urbanizirana. Negativna strana perifernog položaja očituje se u činjenici da su ispitanici iz ta dva susjedstva u odnosu na sve druge ispitanike prosječno najmanje zadovoljni domenom dostupnosti usluga i sadržaja (Pašac 2,21, Orehovica 2,79) (sl. 5 i 6).

Uvid u prosječne razine zadovoljstva domenama detaljnije otkriva aspekte kojima su ispitanici prosječno najmanje i najviše zadovoljni. Frekvencije odgovora i prosječna zadovoljstva domenama prikazani su i analizirani za svako susjedstvo zasebno (za detalje o prosječnom zadovoljstvu poddomenama i frekvencijama odgovora ispitanika prema susjedstvima vidi u: Slavuj, 2011b, prilog 2 u tablicama od 1 do 6).

Prosječne razine zadovoljstva domenama ispitanika s Belvedera/Brajde-Dolca prikazane su na slici 2 i navedene u tablici 2.

Ispitanici s Belvedera/Brajde-Dolca među svim su ispitivanim domenama uvjerljivo najzadovoljniji dostupnošću usluga i sadržaja. Čak 91,4% (64) ispitanika

Sl. 2. Prosječno zadovoljstvo domenama na Belvederu/Brajdi-Dolcu
Fig. 2 Average domains satisfaction in Belveder/Brajda-Dolac

ukupno je zadovoljno tom domenom. Kao što je pokazala i usporedba između susjedstava, to je jedna od domena kojom su ispitanici značajno zadovoljniji u odnosu na sve druge ispitanike. Među poddomenama ispitanici su najveće zadovoljstvo iskazali dostupnošću trgovina za svakodnevnu opskrbu (4,50), no prosječno su najmanje zadovoljni dostupnošću parkova ili drugih zelenih površina za rekreaciju ili šetnju (2,33).

Na pitanje o zadovoljstvu stanovanjem najčešći je odgovor *uglavnom zadovoljan*, koji je odabralo 64,3% (45) ispitanika. Nitko od ispitanika nije odabrao kategoriju *u potpunosti nezadovoljan*. Među poddomenama stanovanja ispitanici su prosječno najmanje zadovoljni estetskim izgledom okoliša u blizini stana (2,49), a najzadovoljniji opremljenošću stana (4,00).

Ispitanici koji žive na Belvederu/Brajdi-Dolcu najveće nezadovoljstvo izrazili su u domeni promet i infrastruktura, a sljedećom najnižom ocjenom ocijenili su domenu prirodni okoliš.

Najčešći odgovor na pitanje o zadovoljstvu prometom i infrastrukturom jest *uglavnom nezadovoljan*, koji je odabralo 38,6% ispitanika (27). Kada se tome pridoda udio ispitanika koji su u potpunosti nezadovoljni, može se zaključiti da je više od polovine ispitanika (57,2%, 40) ukupno nezadovoljno stanjem prometa i infrastrukture u susjedstvu. Ispitanici su prosječno najmanje zadovoljni parkirališnim mjestima, s vrlo niskom prosječnom ocjenom (1,86), dok su najzadovoljniji učestalošću autobusnih linija (4,04). Što se tiče domene prirodni okoliš, ispitanici su se najčešće odlučivali za odgovor *uglavnom nezadovoljan* (34,3%, 24) i *niti zadovoljan, niti nezadovoljan* (34,3%, 24). Kao što je analiza među susjedstvima pokazala, ispitanici s Belvedera/Brajde-Dolca prosječno su najmanje zadovoljni tom domenom i po tome se značajno razlikuju od ispitanika iz svih drugih susjedstava. Ispitanici su najmanje zadovoljni količinom javnih zelenih površina (2,29), a prosječno su najzadovoljniji kvalitetom pitke vode (4,56).

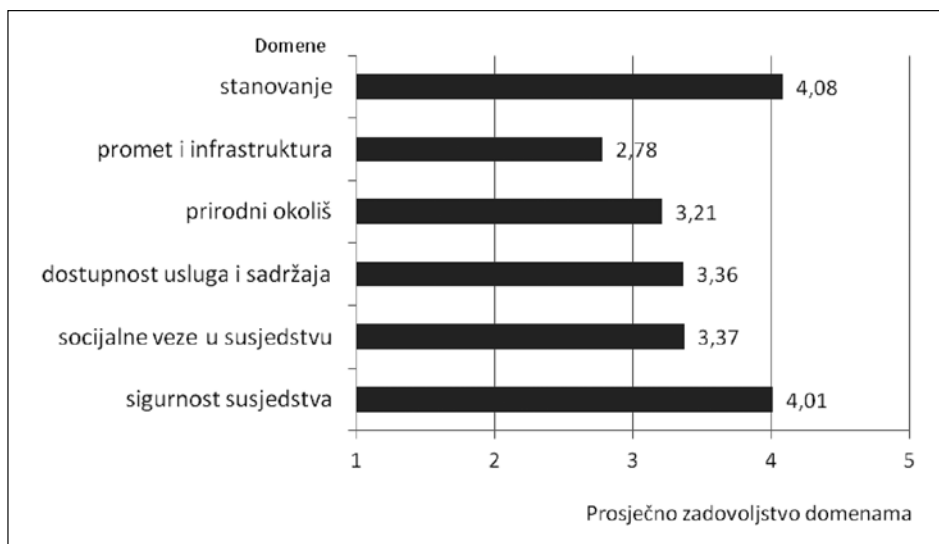
Što se tiče zadovoljstva socijalnim vezama, najčešći je odgovor *niti zadovoljan, niti nezadovoljan*, koji je odabralo 47,1% (33) ispitanika. Nezadovoljstvo socijalnim vezama u susjedstvu izrazilo je ukupno 10,5% (7) ispitanika. Ispitanici su najzadovoljniji spremnošću susjeda da pomognu (3,56), a prosječno su nešto manje zadovoljni ponašanjem susjeda (3,39).

Čak 74,3% (52) ispitanika uglavnom je zadovoljno sigurnošću susjedstva. Ispitanici su prosječno visoko ocijenili sigurnost susjedstva na ulici tijekom dana (4,36), a prosječno su manje zadovoljni sigurnošću susjedstva u pogledu krađa ili provala (3,57).

Slijedi prikaz raspodjele prosječnog zadovoljstva domenama na Pećinama (sl. 3, tab. 2). **Ispitanici s Pećina među navedenim su domenama najzadovoljniji domenom stanovanje**. Ukupno je zadovoljno 81,6% (62) ispitanika. Prosječno su najzadovoljniji veličinom stana (4,25) te opremljenošću stana (4,25), a najnezadovoljniji izdacima za stan (3,15). Zanimljivo je da odgovor *u potpunosti nezadovoljan* nije dao nijedan od 76 ispitanika, koliko ih je ukupno u uzorku.

Stanovnici Pećina visoko su izrazili i zadovoljstvo sigurnošću susjedstva. Njih 76,3% (58) ukupno je zadovoljno. Sigurnost na ulici tijekom dana ocijenili su najvišom ocjenom (4,04).

Sl. 3. Prosječno zadovoljstvo domenama na Pećinama
 Fig. 3 Average domains satisfaction in Pećine

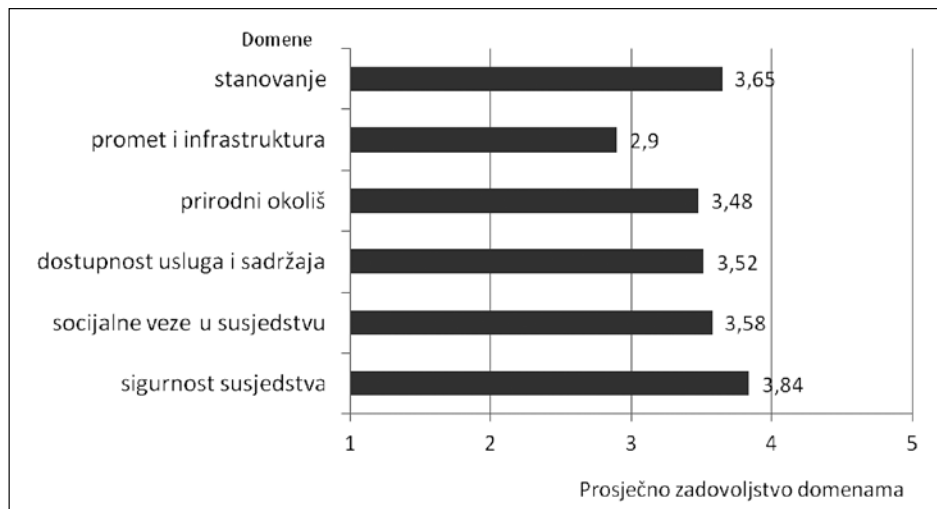
Ispitanici s Pećina najmanje su zadovoljni domenom promet i infrastruktura. Čak 40,8% (31) ispitanika izrazilo je nezadovoljstvo u pogledu te domene. Najveći je problem nedostatak parkirališnih mjesta (2,36), a prosječno su najzadovoljniji učestalošću autobusnih linija (3,28).

Najčešći odgovor na pitanje o zadovoljstvu prirodnim okolišem jest *uglavnom zadovoljan* (43,4%, 33). Kao i ispitanici s Belvedera/Brajde-Dolca, najzadovoljniji su kvalitetom pitke vode (4,62), dok im problem predstavlja buka od prometa, koja se ističe najnižom prosječnom ocjenom (2,59).

Što se tiče domene dostupnost usluga i sadržaja, najviše odgovora, njih 31,6% (24), jest u kategoriji *uglavnom zadovoljan*. Ispitanici su najmanje zadovoljni dostupnošću sportskih objekata i sportskih igrališta (2,45), a prosječno su najzadovoljniji dostupnošću autobusne stanice (4,17)

Na pitanje o zadovoljstvu socijalnim vezama u susjedstvu najčešći je odgovor *niti zadovoljan, niti nezadovoljan*, koji je izabralo 42,1% (32) ispitanika. Ukupno je nezadovoljno 14,5% (11) ispitanika. Najmanje prosječno zadovoljstvo stanovnici su iskazali spremnošću susjeda da pomognu (3,47), a prosječno su nešto zadovoljniji ponašanjem susjeda (3,57).

Slijedi prikaz raspodjele prosječnog zadovoljstva domenama na Pehlinu (sl. 4, tab. 2). **Stanovnici Pehlina među navedenim su domenama najzadovoljniji domenom sigurnost susjedstva.** Nešto više od polovine ispitanika (51,1%, 45) dalo je odgovor *uglavnom zadovoljan*, dok je daljnjih 22,7% (20) u potpunosti zadovoljno sigurnošću susjedstva. Među poddomenama ispitanici su prosječno najzadovoljniji sigurnošću na ulici tijekom dana (4,01), a nešto manje sigurnošću na ulici tijekom noći (3,55).

Sl. 4. Prosječno zadovoljstvo domenama na Pehlinu

Fig. 4 Average domains satisfaction in Pehlin

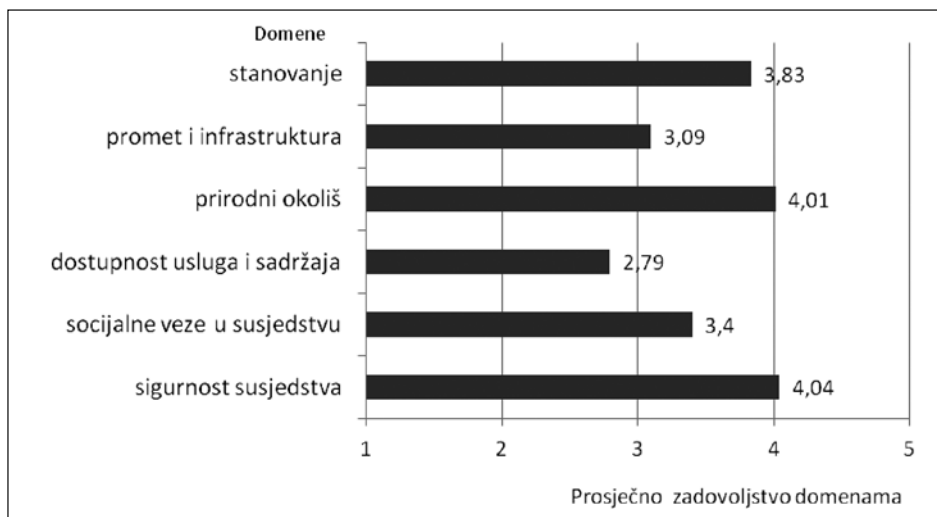
Na pitanje o zadovoljstvu stanovanjem najčešći je odgovor *uglavnom zadovoljan*, koji je odabralo 46,6% (41) ispitanika. Među poddomenama ispitanici su najveće zadovoljstvo iskazali svojim stambenim statusom (3,83), a prosječno su najmanje zadovoljni izdacima za stan (3,07).

Među svim ispitivanim domenama **ispitanici s Pehlina najmanje su zadovoljni domenom promet i infrastruktura**. Kategorije *uglavnom nezadovoljan* i *niti zadovoljan, niti nezadovoljan* najčešće su davani odgovori, koje je odabralo 27,3% (24) ispitanika. Stanovnici su prosječno najmanje zadovoljni kvalitetom nogostupa (2,52), kojeg na dijelu prometnica u susjedstvu uopće nema. Od poddomena najzadovoljniji su učestalošću autobusnih linija (3,66).

Što se tiče zadovoljstva prirodnim okolišem, ispitanici su se najčešće odlučivali za odgovor *uglavnom zadovoljan* (43,2%, 38), a sljedeći je najfrekventniji odgovor *niti zadovoljan, niti nezadovoljan* (26,1%, 23). Prirodnim okolišem ukupno je nezadovoljno 17% (15) ispitanika. Ispitanici su najmanje zadovoljni održavanjem čistoće i urednosti zelenih površina (3,13), dok su, kao i ispitanici s Belvedera/Brajde-Dolca te Pečina, prosječno najzadovoljniji kvalitetom pitke vode (4,33).

Dostupnošću usluga i sadržaja uglavnom je zadovoljno 46,6% (41) ispitanih. U potpunosti nezadovoljnih ovdje je samo 5,7% (5). Opet se dostupnost parkova i drugih zelenih površina ponavlja kao kategorija kojom su ispitanici najmanje zadovoljni (2,98). Takav uzorak uočen je i kod ispitanika s Belvedera/Brajde-Dolca. Ispitanici s Pehlina nezadovoljni su i dostupnošću restorana (2,90). Prosječno su najzadovoljniji dostupnošću autobusne stanice (4,14), što je jednako kao kod ispitanika s Pečina.

Što se tiče zadovoljstva socijalnim vezama u susjedstvu, najviše ispitanika odabralo je odgovor *uglavnom zadovoljan* (46,6%, 41).

Sl. 5. Prosječno zadovoljstvo domenama na Orehovici

Fig. 5. Average domains satisfaction in Orehovića

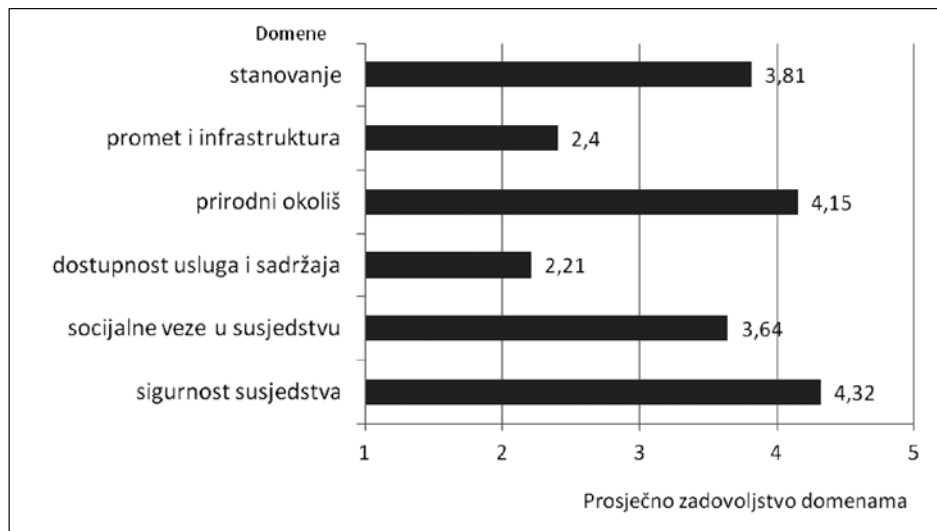
Slijedi prikaz raspodjele prosječnog zadovoljstva domenama na Orehovici (sl. 5, tab. 2). **Stanovnici Orehovice najzadovoljniji su sigurnošću susjedstva.** Najčešći odgovor koji su ispitanici davali bio je *u potpunosti zadovoljan*, koji je izabralo čak 43,6% (34) ispitanika u ukupnom uzorku od njih 78. Ispitanici su posebno visoko ocijenili sigurnost na ulici tijekom dana (4,33).

Najfrekventniji odgovor u pogledu prirodnog okoliša jest *uglavnom zadovoljan*, koji je odabralo 42,3% (33) ispitanika. Po visokoj razini zadovoljstva prirodnim okolišem značajno se razlikuju od svih drugih ispitanika, osim ispitanika s Pašca. Kao ispitanike s Pehlina, i stanovnike s Orehovice najnezadovoljnijima čini nedovoljno održavanje čistoće i urednosti zelenih površina (3,72). Kvaliteta pitke vode još se jednom ponavlja kao poddomena prirodnog okoliša koja izaziva najviše zadovoljstva među ispitanicima (4,62).

Stanovnici Orehovice prosječno su najmanje zadovoljni domenom dostupnost usluga i sadržaja. Po tome se značajno razlikuju i od svih drugih ispitanika, osim ispitanika s Pašca. Ukupno je u tom pogledu nezadovoljno 38,5% (30) ispitanika, naspram 28,2% (22) ukupno zadovoljnih. Najveće nezadovoljstvo izaziva nedostupnost ljekarne (1,72) i vrtića (1,77).

Nešto više od polovine ispitanika izjasnilo se zadovoljnima (53,8%, 42) u domeni socijalne veze u susjedstvu. Prosječno su najzadovoljniji odnosima sa susjedima (3,60), a nešto manje prosječno zadovoljstvo iskazali su ponašanjem susjeda (3,45).

Što se tiče domene promet i infrastruktura, najveći broj odgovora ispitanici su dali u kategoriji *uglavnom zadovoljan* (38,5%, 30). Ukupno je time nezadovoljno 32,1% (25) ispitanika, s time da je opet (kao i kod ispitanika s Pehlina) najveće nezadovoljstvo iskazano kvalitetom nogostupa (2,45). Prosječno najvišim ocjenama ispitanici su ocijenili protočnost prometnica u susjedstvu (3,5) te odvoz smeća i održavanje čistoće ulica (3,5).

Sl. 6. Prosječno zadovoljstvo domenama na Pašcu

Fig. 6. Average domains satisfaction in Pašac

Najfrekventniji odgovor u pogledu domene stanovanja jest *uglavnom zadovoljan*, koji je odabralo 47,4% (37) ispitanika. Ukupno nezadovoljnih ovdje ima 10,2% (8). Ispitanici su najmanje zadovoljni izdacima za stan (3,23), dok su prosječno najzadovoljniji veličinom stana (4,12).

Slijedi pregled prosječnog zadovoljstva domenama na Pašcu (sl. 6, tab. 2). **Najveći stupanj zadovoljstva stanovnici Pašca izrazili su pitanjem sigurnosti susjedstva.** Najfrekventniji je odgovor *u potpunosti zadovoljan*, koji je odabrala gotovo polovina (49,1%, 26) ispitanih u ukupnom uzorku od 53 ispitanika. Za odgovor *u potpunosti nezadovoljan* u pogledu sigurnosti nije se opredijelio nijedan ispitanik. Ispitanici su sigurnost na ulici tijekom dana, kao i ispitanici iz drugih susjedstava, ocijenili visokom prosječnom ocjenom (4,32), dok su prosječno nešto manje zadovoljni sigurnošću na ulici tijekom noći (3,98).

Sljedeća domena kojom su stanovnici Pašca najzadovoljniji jest prirodni okoliš. Značajno višom razinom zadovoljstva tom domenom ističu se i u odnosu na sve druge ispitanike, osim na ispitanike s Orehovice. U potpunosti je zadovoljno 39,6% (21) ispitanika, a jednako frekventni odgovori dobiveni su i u kategoriji *uglavnom zadovoljan*, što čini ukupno 79,2% (42) zadovoljnih prirodnim okolišem. Kvaliteta pitke vode u percepciji je stanovnika očigledno najbolje što od prirodnog okoliša imaju Riječani. Naime upravo je voda još jednom najviše ocijenjena kategorija prirodnog okoliša (4,72). Održavanjem čistoće i urednosti zelenih površina ispitanici su najmanje zadovoljni (3,08), što je, uostalom, slučaj i kod ispitanika s Orehovice i Pehlina.

Stanovnici Pašca najmanje su zadovoljni domenom dostupnost usluga i sadržaja. Kao i ispitanici s Orehovice, po niskoj prosječnoj razini zadovoljstva značajno se razlikuju od ispitanika iz svih drugih susjedstava. Najčešći je odgovor *uglavnom nezadovoljan*

(39,6%, 21). U potpunosti je nezadovoljno 24,5% (13) ispitanika, što znači da je čak 64,2% ispitanika u uzorku nezadovoljno dostupnošću potrebnih usluga i sadržaja. Ispitanici su prosječno najnezadovoljniji dostupnošću vrtića (1,19), ljekarne (1,30), restorana (1,42), ambulante (1,81) i dječjih igrališta (1,91). Zanimljivo je da se dostupnost autobusne stanice opet pokazuje kao poddomena kojom su ispitanici prosječno najzadovoljniji (3,60). Ipak, u pogledu učestalosti autobusnih linija ispitanici su iskazali nisku razinu zadovoljstva (2,28).

Ni s domenom promet i infrastruktura nije puno bolja situacija. Naime najviše ispitanika odabralo je kategoriju *uglavnom nezadovoljan* (41,5%, 22). Zajedno s kategorijom *u potpunosti nezadovoljan* (17%, 9) domena promet i infrastruktura još je jedna od dimenzija života (uz dostupnost usluga i sadržaja) kojom je više od polovine ispitanika na Pašcu nezadovoljno (58,5%). Posebno veliko nezadovoljstvo ispitanici su izrazili kvalitetom nogostupa (1,53) kojih gotovo uopće nema, kao i na dijelu prometnica na Pehlinu i Orehovici. Najzadovoljniji su protočnošću prometnica u susjedstvu (3,66).

Socijalnim vezama u susjedstvu ukupno je zadovoljno 64,2% (34) ispitanika. Prosječno su najzadovoljniji odnosima sa susjedima (3,91), a nešto manje ponašanjem susjeda (3,75).

Što se tiče zadovoljstva stanovanjem, najveći udio ispitanika (66%, 35) uglavnom je zadovoljan. S druge strane, u potpunosti je nezadovoljno 3,8% (2) ispitanika, a kategoriju *uglavnom nezadovoljan* nije odabrao nitko. I ovdje su (kao i na Pehlinu) ispitanici najzadovoljniji svojim stambenim statusom (4,43). Među svim ispitivanim poddomenama ispitanici su prosječno najmanje zadovoljni estetskim izgledom okoliša u blizini stana (3,57). Zanimljivo je da su estetskim izgledom okoliša najmanje zadovoljni i ispitanici s Belvedera/Brajde-Dolca, iako žive u prilično različitom okolišu. Taj rezultat sugerira da percipirana estetika okoliša nije vezana samo uz prisutnost zelenih i otvorenih površina, kako bi se moglo pretpostaviti (jer njih na Pašcu ima mnogostruko više nego u samom centru grada), već na ideju lijepog okoliša utječu i neki drugi faktori. O kojim je faktorima točno riječ, moglo bi se istražiti u budućim istraživanjima.

Zaključak

U radu su predstavljeni rezultati istraživanja kvalitete života u odabranim susjedstvima Grada Rijeke. Rezultati pokazuju da postoje značajne varijacije u zadovoljstvu domenama života, kao i u zadovoljstvu poddomenama među ispitanicima iz pet odabranih susjedstava Rijeke. Ispitanici s Belvedera/Brajde-Dolca, Pečina i Pehlina najveće nezadovoljstvo, od svih šest domena, iskazuju domenom promet i infrastruktura, a i na Pašcu je ona jedan od najslabije evaluiranih aspekata života u gradu. Stanovnici navedenih susjedstava prosječno su najmanje zadovoljni parkirališnim mjestima, protočnošću prometnica u susjedstvu (prometnim gužvama) te kvalitetom nogostupa i prometnica. Domena prirodni okoliš različito je pozitivno ili negativno evaluirana ovisno o susjedstvu. Stanje prirodnog okoliša najviše nezadovoljstva izaziva među ispitanicima iz samog centra grada, što je najgušće naseljeno i izgrađeno područje (Belveder/Brajda-Dolac), gdje se posebno ističu niske razine zadovoljstva količinom javnih zelenih površina te održavanjem čistoće i urednosti zelenih površina. S druge strane, najzadovoljniji su prirodnim okolišem stanovnici dvaju perifernih gradskih susjedstava, Orehovice i Pašca. No rubna gradska susjedstva imaju svoje karakteristične probleme, od kojih je najvažniji nezadovoljavajuća dostupnost usluga i sadržaja

Tab. 2. Distribucija odgovora na pitanje o zadovoljstvu domenama, prosječno zadovoljstvo, standardna devijacija i broj ispitanika koji su dali odgovor, prema susjedstvima
 Tab. 2. *Distribution of answers to the question about domain satisfactions, average satisfaction, standard deviation, and number of respondents who gave the answer - by neighbourhoods*

Belveder/Brajda-Dolac	U potpunosti nezadovoljan	Uglavnom nezadovoljan	Niti zadovoljan niti nezadovoljan	Uglavnom zadovoljan	U potpunosti zadovoljan	M	SD	N
Sigurnost susjedstva	1,4% (1)	4,3% (3)	17,1% (12)	74,3% (52)	2,9% (2)	3,73	0,658	70
Socijalne veze	1,4% (1)	8,6% (6)	47,1% (33)	35,7% (25)	7,1% (5)	3,39	0,804	70
Dostupnost usluga i sadržaja	/	1,4% (1)	7,1% (5)	50,0% (35)	41,4% (29)	4,31	0,631	70
Priradni okoliš	12,9% (9)	34,3% (24)	34,3% (24)	12,9% (9)	5,7% (4)	2,64	1,05	70
Promet i infrastruktura	18,6% (13)	38,6% (27)	34,3% (24)	5,7% (4)	2,9% (2)	2,36	0,948	70
Stanovanje	/	8,6% (6)	12,9% (9)	64,3% (45)	14,3% (10)	3,84	0,773	70
Pećine								
Sigurnost susjedstva	1,3% (1)	1,3% (1)	21,1% (16)	47,4% (36)	28,9% (22)	4,01	0,825	76
Socijalne veze	3,9% (3)	10,5% (8)	42,1% (32)	31,6% (24)	11,8% (9)	3,37	0,964	76
Dostupnost usluga i sadržaja	3,9% (3)	10,5% (8)	28,9% (22)	31,6% (24)	25,0% (19)	3,63	1,094	76
Priradni okoliš	6,6% (5)	22,4% (17)	21,1% (16)	43,3% (33)	6,6% (5)	3,21	1,075	76
Promet i infrastruktura	14,5% (11)	26,3% (20)	28,9% (22)	27,6% (21)	2,6% (2)	2,78	1,091	76
Stanovanje	/	3,9% (3)	14,5% (11)	51,3% (39)	30,3% (23)	4,08	0,779	76

Pehlin										
Sigurnost susjedstva	4,5% (4)	3,4% (3)	18,2% (16)	51,1% (45)	22,7% (20)	3,84	0,969	88		
Socijalne veze	8,0% (7)	6,8% (6)	21,6% (19)	46,6% (41)	17,0% (15)	3,58	1,101	88		
Dostupnost usluga i sadržaja	5,7% (5)	14,8% (13)	17,0% (15)	46,6% (41)	15,9% (14)	3,52	1,104	88		
Prirodni okoliš	5,7% (5)	11,4% (10)	26,1% (23)	43,2% (38)	13,6% (12)	3,48	1,05	88		
Promet i infrastruktura	12,5% (11)	27,3% (24)	27,3% (24)	23,9% (21)	9,1% (8)	2,9	1,175	88		
Stanovanje	4,5% (4)	6,8% (6)	25,0% (22)	46,6% (41)	17,0% (15)	3,65	0,995	88		
Orehovica										
Sigurnost susjedstva	7,7% (6)	2,6% (2)	11,5% (9)	34,6% (27)	43,6% (34)	4,04	1,167	78		
Socijalne veze	14,1% (11)	11,5% (9)	20,5% (16)	28,2% (22)	25,6% (20)	3,4	1,361	78		
Dostupnost usluga i sadržaja	15,4% (12)	23,1% (18)	33,3% (26)	23,1% (18)	5,1% (4)	2,79	1,121	78		
Prirodni okoliš	1,3% (1)	5,1% (4)	17,9% (14)	42,3% (33)	33,3% (26)	4,01	0,919	78		
Promet i infrastruktura	15,4% (12)	16,7% (13)	20,5% (16)	38,5% (30)	9,0% (7)	3,09	1,24	78		
Stanovanje	5,1% (4)	5,1% (4)	16,7% (13)	47,4% (37)	25,6% (20)	3,83	1,037	78		
Pašac										
Sigurnost susjedstva	/	5,7% (3)	5,7% (3)	39,6% (21)	49,1% (26)	4,32	0,827	53		
Socijalne veze	3,8% (2)	13,2% (7)	18,9% (10)	43,4% (23)	20,8% (11)	3,64	1,076	53		
Dostupnost usluga i sadržaja	24,5% (13)	39,6% (21)	28,3% (15)	5,7% (3)	1,9% (1)	2,21	0,948	53		
Prirodni okoliš	1,9% (1)	/	18,9% (10)	39,6% (21)	39,6% (21)	4,15	0,864	53		
Promet i infrastruktura	17,0% (9)	41,5% (22)	28,3% (15)	11,3% (6)	1,9% (1)	2,4	0,968	53		
Stanovanje	3,8% (2)	/	18,9% (10)	66,0% (35)	11,3% (6)	3,81	0,786	53		

M - prosječno zadovoljstvo, *SD* - standardna devijacija, *N* - broj ispitanika koji su dali odgovor

važnih za svakodnevnu kvalitetu života. Također, zanimljivo je da iako su ti ispitanici vrlo pozitivno ocijenili prirodni okoliš, ipak nisu u istoj mjeri zadovoljni dostupnošću zelenih površina za rekreaciju i šetnju, što sugerira da nedostaju prostori koji bi bili uređeni i opremljeni za navedene aktivnosti. S druge strane, dostupnošću usluga i sadržaja značajno su najzadovoljniji ispitanici s Belvedera/Brajde-Dolca, što ne čudi jer je riječ o središnje pozicioniranom susjedstvu. Domenom stanovanja ukupno je zadovoljno više od polovine ispitanika iz svakog susjedstva; posebno se visokim razinama zadovoljstva stanovanjem ističu stanovnici Pećina. Socijalnim vezama u susjedstvu prosječno su najzadovoljniji ispitanici na Pašcu i Pehlinu. Na Belvederu/Brajdi-Dolcu i Pećinama najfrekventniji su odgovori na to pitanje u kategoriji *niti zadovoljan, niti nezadovoljan*, što najvjerojatnije odražava činjenicu da su ispitanici iz susjedstava u kojima prevladavaju višestambene zgrade manje povezani i bliski sa susjedima. Domena koja se ističe po izrazito pozitivnoj evaluaciji među ispitanicima jest sigurnost susjedstva. Naime u svakom je susjedstvu tom domenom ukupno zadovoljno više od polovine ispitanika; posebno sigurnima osjećaju se ispitanici s Pašca i Orehovice. Pozitivna ocjena sigurnosti uvelike se razlikuje od rezultata koji su prikupljeni u većini europskih i američkih gradova. Sigurnost je uobičajeno jedan od najvažnijih percipiranih problema stanovnika gradova. No stanovnici Rijeke, prema rezultatima, gotovo da se uopće ne zabrinjavaju tim pitanjem.

Navedene varijacije u zadovoljstvu domenama odraz su uvjeta života u promatranim dijelovima grada. Odgovori pružaju detaljan uvid u evaluacije različitih objektivnih atributa urbanog prostora, odnosno upućuju na to kako ih doživljavaju stanovnici tih susjedstava. Provedene usporedbe korisne su jer otkrivaju kakve su grupne percepcije mjesta stanovanja te omogućuju identifikaciju razina zadovoljstva ključnim domenama po lokalnim zajednicama. Time čine bazu informacija koje mogu pomoći u definiranju gradskih politika i prioriteta. Naime za efikasno upravljanje gradom korisna su istraživanja koja polaze od stavova stanovnika i onoga što je njima važno za ugodan život. Posljedice urbanog planiranja dugotrajne su, pa ih je nužno što više uskladiti s potrebama i željama stanovnika.

Prikupljeni rezultati upućuju i na važnost istraživanja kvalitete života po manjim prostornim jedinicama unutar grada kako bi se što bolje prepoznale nijanse i uočile razlike u kvaliteti života. Naime prosječne razine zadovoljstva na razini grada ili cijelog uzorka vjerojatno bi prikrile lokalne specifičnosti. U tom su smislu domene i poddomene kojima su ispitanici u pojedinom susjedstvu prosječno najmanje zadovoljni aspekti kojima bi se trebala posvetiti posebna pozornost radi poboljšanja kvalitete života.

LITERATURA

- Alcazar, L., Andrade, R., 2008: *Quality of life in urban neighborhoods in Metropolitan Lima, Peru*, Inter-American Development Bank, Research Department. <http://idbdocs.iadb.org/wsdocs/getdocument.aspx?docnum=1668608> (12. 02. 2012).
- Apparicio, P., Séguin, A., Naud, D., 2008: The Quality of the Urban Environment Around Public Housing Buildings in Montréal: An Objective Approach Based on GIS and Multivariate Statistical Analysis, *Social Indicators Research* 86 (3), 355-380.
- Bertone, G., Parry, S. C., Kubani, D., Wolch, J., 2006: Indicators in Action: The Use of Sustainability Indicators in the City of Santa Monica, u: *Community quality of life indicators, Best cases II* (ur. Sirgy, M. J., Rahtz, D., Swain, D.), Springer, Dordrecht, 43-60.
- Bonaiuto, M., Fornara, F., Bonnes, M., 2003: Indexes of perceived residential environment quality and neighbourhood attachment in urban environments: a confirmation study on the city of Rome, *Landscape and Urban Planning* 65(1-2), 41-52.
- Burk, J., Knopf, R., 2009: Improving the Quality of Life in a City of Phoenix, Arizona, Neighborhood Through Collaborative Investment, u: *Community quality of life indicators, Best cases IV* (ur. Sirgy, M. J., Phillips, R., Rahtz, D.), Springer, Dordrecht, 1-24.
- Golob, A., 2009: The Long Island Index, u: *Community quality of life indicators, Best cases IV* (ur. Sirgy, M. J., Phillips, R., Rahtz, D.), Springer, Dordrecht, 25-58.
- Grayson, L., Young, K., 1994: *Quality of life in cities: an overview and guide to the literature*, British Library in association with London Research Centre, London.
- Hardi, P., Pinter, L., 2006: City of Winnipeg Quality-of-Life Indicators, u: *Community quality of life indicators, Best cases II* (ur. Sirgy, M. J., Rahtz, D., Swain, D.), Springer, Dordrecht, 127-176.
- Holden, M., Owens, C., Mochrie, C., 2009: Lessons from a Community-Based process in Regional Sustainability Indicator Selection: The Case of the Regional Vancouver Urban Observatory, u: *Community quality of life indicators, Best cases IV* (ur. Sirgy, M. J., Phillips, R., Rahtz, D.), Springer, Dordrecht, 59-80.
- Kahn, C., 2006: Indicators as a structural framework for social change, u: *Community quality of life indicators, Best cases II* (ur. Sirgy, M. J., Rahtz, D., Swain, D.), Springer, Dordrecht, 23-42.
- Knox, P. L., MacLaran, A., 1978: Values and perceptions in descriptive approaches to urban social geography, u: *Geography and the Urban Environment* (ur. Herbert, D., Johnston, R.), John Wiley, Chichester, Sussex, 197-247.
- Krevs, M., 2002: Geografski vidiki življensjske ravni prebivalstva Ljubljane, u: *Geografija Ljubljane* (ur. Pak, M.), Oddelek za geografijo, Filozofska fakulteta, Ljubljana, 117-132.
- Kuz, T., 1978: Quality of life, an objective and subjective variable analysis, *Regional Studies* 12 (4), 409-417.
- Lee, Y., 2008: Subjective quality of life measurement in Taipei, *Building and Environment* 43 (7), 1205-1215.
- Leung Ng, S., 2005: Subjective residential environment and its implications for quality of life among university students in Hong Kong, u: *Quality of life research in Chinese, Western and global context* (ur. Shek, D., Keung Chan, Y., Lee, P.), Springer, Dordrecht, 467-490.
- Li, G., Weng, Q., 2007: Measuring the quality of life in city of Indianapolis by integration of remote sensing and census data, *International Journal of Remote Sensing* 28 (2), 249-267.
- Martinez-Fernandez, C., Potts, T., 2009: Quality of Life Through Innovation Indicators: The Case of Peripheral Suburbs of Sydney, u: *Community quality of life indicators, Best cases IV* (ur. Sirgy, M. J., Phillips, R., Rahtz, D.), Springer, Dordrecht, 191-208.
- Omuta, G. E. D., 1988: The Quality of Urban Life and the Perception of Livability: A Case Study of Neighbourhoods in Benin City, Nigeria, *Social Indicators Research* 20 (4), 417-440.
- Santos, L., Martins, I., 2007: Monitoring Urban Quality of Life: The Porto Experience, *Social Indicators Research* 80 (2), 411-425.

- Sereke Tesfazghi, E., 2009: Urban quality of life and its spatial distribution in Addis Ababa: Kirkos sub-city, http://www.itc.nl/library/papers_2009/msc/upm/tesfazghi.pdf (10. 02. 2012).
- Slavuj, L., 2011a: Urban quality of life - a case study: the City of Rijeka, *Hrvatski geografski glasnik* 73 (1), 99-110.
- Slavuj, L., 2011b: Kvaliteta života u urbanom okolišu – primjer Grada Rijeke, neobjavljen doktorski rad, Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Geografski odsjek.
- Smith, D., 1973: *The geography of social well-being in the United States an introduction to territorial social indicators*, McGraw-Hill, New York.
- Tuan Seik, F., 2000: Subjective assessment of urban quality of life in Singapore (1997–1998), *Habitat International* 24 (1), 31-49.
- Türksever, A. N. E., Atalik, G., 2001: Possibilities and Limitations for the Measurement of the Quality of Life in Urban Areas, *Social Indicators Research* 53 (2), 163-187.
- Ülengin, B., Ülengin, F., Güvenç, Ü., 2001: A multidimensional approach to urban quality of life: The case of Istanbul, *European Journal of Operational Research* 130 (2), 361-374.
- Witten, K., Exeter, D., Field, A., 2003: The Quality of Urban Environments: Mapping Variation in Access to Community Resources, *Urban Studies* 40 (1), 161-177.

IZVORI

- Detroit Area Study (DAS) 2001, University of Michigan. <http://www.tcaup.umich.edu/workfolio/DAS2001/partnercities.html> (15. 07. 2012.)
- Generalni urbanistički plan Grada Rijeke, 2007, Grad Rijeka. <http://www.rijeka.hr/Generalni%20urbanisti%C4%8Dki%20plan> (5. 07. 2012.)
- Popis stanovništva, kućanstva i stanova, po statističkim krugovima Grada Rijeke 2001., Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2010.
- Sustainable Seattle. <http://sustainableseattle.org/> (21. 03. 2012.)
- Urban Audit, <http://www.urbanaudit.org/> (18. 06. 2012.)

SUMMARY

Quality of Life in Selected Neighborhoods of the City of Rijeka

Lana Slavuj

Urban quality-of-life research has intensified in the last few decades, parallely with great growth in the number of inhabitants in the urban areas. A consensus exists between researchers, urban planners and decision-makers that quality-of-life studies are valuable because their results are of great importance for urban planning (Teschfzghi, 2009, Li and Weng, 2007). Such studies can inform inhabitants and decision-makers about trends in the quality of life, as well as assist in the formulation of strategies improving the quality of life. Results can help in: the identification of problem areas within the city, the discovery of major causes of the residents' dissatisfaction and their needs, and monitoring and evaluating the effects of the ongoing projects and programmes (Tuan Seik, 2000).

In this paper the results of quality-of-life research conducted in the City of Rijeka are discussed. The main research aim was to analyse how well the immediate living environment satisfies the needs and expectations of the inhabitants. In other words, the aim was to analyse the extent to which the respondents were satisfied with the various aspects of the place in which they live. The concept of urban quality of life in this research is represented with the following life domains: housing, transport and infrastructure, physical environment, accessibility of urban services and facilities, social connections in the neighbourhood and neighbourhood safety.

The research was conducted in selected neighbourhoods of the City of Rijeka (Belveder/Brajda-Dolac, Pećine, Pehlin, Orehovica and Pašac). The main research method was a questionnaire survey conducted in August of 2010 on a random sample of inhabitants older than 18. Three hundred and sixty-five respondents participated in the questionnaire survey. Respondents were asked to express their level of satisfaction with the above-mentioned domains on a five-point response scale that ran from *very dissatisfied* (1) to *very satisfied* (5). The results were tested with one-way ANOVA. The conducted analysis showed that respondents from the five city neighbourhoods differed significantly in the levels of satisfaction with all life domains, the exceptions being housing and social connections in the neighbourhood. Respondents from Belveder/Brajda-Dolac expressed the lowest average satisfaction levels with three domains: transport and infrastructure (they differ significantly from respondents from Orehovica and Pehlin), physical environment (they differ significantly from all other respondents) and neighbourhood safety (they differ significantly from respondents from Pašac). On the other hand, respondents were significantly more satisfied with the accessibility of urban services and facilities in regard to all other respondents. Belveder/Brajda-Dolac is located in the city centre and it is characterised by high average housing density (77.3/ha) and population density (204.9/ha) (Slavuj, 2011). The observed satisfaction levels clearly reflect the objective aspects of urban environment where traffic problems (traffic jams, lack of the parking lots) and the *poor condition* of the physical environment (lack of green areas, noise) are part of the inhabitants' everyday life. Respondents from Pašac and Orehovica expressed the highest average satisfaction with the physical environment, in which they significantly differed from all other respondents. This result is no surprise because these two neighbourhoods are located in the urban periphery and are less urbanized. The negative side of the peripheral position was manifested in the fact that respondents from these neighbourhoods were the least satisfied with the accessibility of urban services and facilities.

The results show that significant variations exist in the levels of satisfaction with life domains between respondents from the selected neighbourhoods. These variations reflect the conditions of life in particular city areas and give a detailed insight into how objective aspects of the urban environment are perceived and experienced. The results demonstrate how satisfaction levels with life domains are distributed across the city space, thus being useful for urban planning and in defining the city's policies and priorities.

Primljeno (Received): 19 - 10- 2011

Prihvaćeno (Accepted): 04 - 10- 2012

Lana Slavuj
Sveučilište u Zagrebu
Prirodoslovno-matematički fakultet
Geografski odsjek
Marulićev trg 19/II, 10000 Zagreb
lslavuj@geog.pmf.hr